

प्लास्टिक सर्जरीबाबतचे वास्तव

डॉ. पराग सहस्रबुद्धे
प्लास्टिक सर्जन, पुणे

आपल्याकडे प्लास्टिक सर्जरीविषयी अनेक समज आणि गैरसमज पसरलेले आहेत. त्यामुळे प्लास्टिक सर्जरीच्या प्रत्येक प्रक्रियेचे धोके आणि फायदे समजून घेणे आणि वास्तववादी अपेक्षा बाळगणे अत्यंत महत्त्वाचे आहे.

प्लास्टिक सर्जरीबाबतचे समज, तथ्य आणि वास्तव समजून घेऊ.

■ वजन कमी करण्यासाठी लिपोसक्शन प्रभावी आहे.

वास्तव : लिपोसक्शन हे वजन कमी करण्यासाठी नव्हे तर शरीरातील अनावश्यक चर्बी काढून आपला बांधा सुडौल करण्यासाठी केली जाते. या शस्त्रक्रियेने वजन कमी होण्यास मदत होत असेल, तर शस्त्रक्रियेनंतर स्वतःच्या जीवनशैलीत आरोग्यपूर्ण बदल घडवणे आवश्यक आहे.

■ प्लास्टिक सर्जरी केल्यावर व्रण राहात नाहीत.

वास्तव : त्वचेला छेद गेल्यानंतर जखम भरून येताना व्रण तयार होतो. आपल्या शरीराची ही एक नैसर्गिक प्रक्रिया आहे. प्लास्टिक सर्जन योग्य ते तंत्र वापरून ते व्रण कमी करतात. प्लास्टिक सर्जन त्वचेत नैसर्गिक असलेल्या क्रीझमध्ये शस्त्रक्रियेचा 'इन्सिजन' घेतात. त्यामुळे व्रण कमीत कमी दिसतो. परंतु, या प्रक्रियेचे काही भौतिक पुरावे नेहमी राहणार. प्लास्टिक सर्जन जादुगार नसून शिल्पकार आहे.

■ प्लास्टिक सर्जरीचा उपयोग फक्त दिसणे सुधारण्यासाठी केला जातो.

वास्तव : प्लास्टिक सर्जरीच्या प्रक्रियेमुळे आपले सौंदर्य तर वाढतेच; पण त्याचबरोबर काही प्लास्टिक सर्जरीमुळे अवयवाची कार्यक्षमतासुद्धा वाढते. उदा. दुभंगलेला ओठ व टाळा यांची प्लास्टिक सर्जरी केल्यावर सौंदर्याबरोबर बाळाचे फीडिंग सुधारते, बोलण्यामाधील व्यंग कमी होते.

■ प्लास्टिक सर्जरी फक्त महिलांसाठी असते.

वास्तव : प्लास्टिक सर्जरी करणाऱ्यामध्ये

पुरुषांचे व स्त्रियांचे प्रमाण समान आहे. स्त्रिया ब्रेस्ट अँग्युमेंटेशन, लिपोसक्शन, टमी टक यांसारख्या शस्त्रक्रिया अधिक करतात. पुरुष केसांचे प्रत्यारोपण, सिक्स पॅक तयार करण्यासाठी लिपोसक्शन यांसारख्या शस्त्रक्रिया अधिक करतात.

■ प्लास्टिक सर्जरीचे परिणाम कायम टिकतात.

वास्तव : प्लास्टिक सर्जरी आपल्याला लक्षात येण्याजोग्या परिणामांचा अनुभव देऊ शकते. परंतु, हे शास्त्र आहे; जादू नाही. हे वृद्धत्वात बदल घडवून आणू शकणारे शास्त्र असले, तरी आपल्या शरीराला वृद्ध होण्यापासून प्रतिबंधित करणारे नाही. तथापि, प्लास्टिक सर्जरीनंतर जीवनशैलीत काही बदल केल्यास हे परिणाम जास्ती काळ टिकू शकतात. उदा. स्कीन पॉलिशिंग/ लेझर ट्रीटमेंट नंतर आपल्या त्वचेचे आरोग्य राखण्यासाठी मॉइश्चरायझर, सनस्क्रीन लोशन वापरणे, आहार आणि व्यायामासह निरोगी जीवनशैली राखून शस्त्रक्रियेदरम्यान कमी करण्यात आलेले वजन कायम ठेवणे. प्लास्टिक सर्जरीचा प्रभाव किती काळ टिकेल याविषयी आणि आपल्याला पुन्हा शस्त्रक्रियेची आवश्यकता भासू शकते याबद्दल वास्तववादी अपेक्षा ठेवणे महत्त्वाचे आहे.

■ प्लास्टिक सर्जरी केवळ श्रीमंतांसाठी असते.

वास्तव : अमेरिकन सोसायटी ऑफ प्लास्टिक सर्जरीच्या आकडेवारीवरून असे दिसून आले, की प्लास्टिक शस्त्रक्रिया करणारे बहुतेक रुग्ण

आरोग्यमंत्र

मध्यमवर्गीय व्यक्ती आहेत जे स्वतःचे उत्पन्नातून ही शस्त्रक्रिया करतात. दुर्दैवाने आपल्याकडे भारतीय सांख्यिकी नाही. आजच्या युगात बऱ्याच प्लास्टिक शस्त्रक्रिया या सर्वसामान्यांना परवडण्याजोग्या आहेत.

■ सर्व अँस्थेटिक किंवा कॉस्मेटिक सर्जन हे प्लास्टिक सर्जन असतात.

वास्तव : अनेक डॉक्टर प्लास्टिक किंवा कॉस्मेटिक शस्त्रक्रियेबाबतच्या सेवा देतात. मात्र, या सगळ्यांनी बोर्ड-प्रमाणित प्लास्टिक सर्जन सारख्याच पातळीचे प्रशिक्षण घेतलेले असेल असे नाही. रुग्णांनी नेहमीच त्यांच्या सर्जनची पात्रता तपासावी. त्यानंतरच शस्त्रक्रिया करून घ्यावी. त्यासाठी खालील गोष्टींचा आढावा घ्यावा.

अ) सुघाटनशाल्य चिकित्सकांच्या असोसिएशनद्वारे सर्जन बोर्ड-प्रमाणित आहेत की नाहीत?

ब) या क्षेत्रातील त्यांचा अनुभव विचारून घ्या आणि सर्जनने आधी अशा प्रकारच्या शस्त्रक्रिया केल्या आहेत का याची खात्री करा.

क) भारतीय अभ्यासक्रमातून एम. सी.एच. (प्लास्टिक सर्जरी) आणि डी.एन.बी. (प्लास्टिक सर्जरी) या पदव्या दिल्या जातात. याबाबतही खात्री करून घ्यावी.